

Đôi Quang Gánh

Chị Hồng Thủy hẹn gặp tôi lúc 10:20 tại Wheaton Mall, ngay trước cửa tiệm Macy nhưng tôi đến sớm hơn mười phút. Sáng chủ nhật, mãi đến 11:00 giờ tiệm mới mở nên mall còn vắng. Tôi đi qua đi lại, nhìn vào cửa kính các tiệm cho đỡ chán. Đúng giờ hẹn, có chiếc xe Toyota màu ngà chậm chậm đi đến, ngừng ngay góc đường, tôi thấy chị vẫy vẫy tay. Một ngày được thông thả rong chơi với chị bắt đầu.

Chị ngồi lọt thỏm giữa đống đồ đặc ngồn ngang trong xe. Giấy tờ bừa bãi trên chiếc ghế tôi sẽ ngồi. Tôi gom chúng lại, ngần ngừ chưa biết để đâu thì chị bảo:

- Cứ vứt xuống sàn xe cho chị.

Tôi vừa an tọa, chị đưa tôi cái bát:

- Để nó xuống dưới chân em hộ chị. Cám ơn cung.

Trong bát còn dính vài hạt cơm hay cereal gì đó, tôi hỏi:

- Chị vừa ăn sáng xong?
- Ừ chị vừa lái xe vừa ăn. Sáng nay chị vào nhà già thăm Mẹ chị, cho cụ ăn uống xong là chị lật đật đi ngay. Mẹ chị được 96 tuổi, đã lần, bị ngã mấy lần nên phải đưa cụ vào nhà già. Một ngày chị vào thăm và cho Mẹ chị ăn uống hai lần. Hôm nào đến chậm, cụ dỗi, không nói năng gì cả. Sau đó lại tất tả lo chuyện của Vietnamese Literary & Artistic Club (VLAC) và cộng đồng. Nhà chị ở Maryland (MD) mà văn phòng của VLAC và các sinh hoạt cộng đồng lại ở Virginia (VA), chị lái xe qua lại xoành xoạch, có khi phải đi qua VA đến 2 lần trong một ngày, sáng họp tối tiệc tùng.
- Em biết chị bận rộn như vậy thì đã không phiền chị.
- Tại chị quên mất hôm nay là ngày khai trương văn phòng của VLAC bên MD. Chị già rồi hay quên, nhưng đã hứa chở em qua VA để gặp các chị của nhóm vanchuongpn thì chị phải giữ lời chứ. Chị đưa em đến nhà hàng Việt

rồi về lại MD khoảng một giờ. Chị phải đến sớm để chuẩn bị cho chu đáo. Người Việt bên MD bao năm qua cứ phải lặn lội sang VA để sinh hoạt, nay có được chỗ này thì thuận tiện cho họ lắm.

- Em sợ về không kịp, hỏng chuyện của chị.
- Minh đến tiệm Việt chậm lắm là 12:10, hàn huyên với các chị em chừng nửa tiếng thì mình đi. Hy vọng không bị kẹt xe. Em cầm dùm chị cái túi này.

Tôi kéo cái xách tay to, căng cứng, đầy giấy tờ, đặt lên đùi mình. Chị lôi hộp phấn hồng từ trong cái xách tay nhỏ, quẹt lên mặt.

- Chị không cần gương soi à?
- Quen rồi em ơi. Mỗi lúc xe dừng đèn đỏ thì chị lại quẹt thêm một ít. Em cầm luôn cái túi này đi.

Xe đi thêm một quãng lại dừng đèn đỏ. Tôi đưa chị cái túi nhỏ:

- Chị có cần thoa son không?
- Thôi em ạ.

Tôi ngoái nhìn ra băng ghế sau, linh kính bao nhiêu sách báo, thùng giấy, trên cùng phủ chiếc áo dài lụa màu nỡn chuối và chiếc quần trắng. Lại có cả một chục hoa hồng đỏ thắm, cắm trong cái bình nước trên sàn xe.

- Hoa của ai vậy chị?
- À trên đường đến đón em, chị ghé vào tiệm mua hoa tặng chị Jackie Bông.
- Chị chu đáo quá.

Được dịp tâm tình với chị, tôi hỏi lung tung về gia đình chị, về những sinh hoạt của VLAC, và sinh hoạt của cộng đồng. Chị kể tôi nghe về gia đình chị, những đứa con trên bốn mươi tuổi, đã lập gia đình, đã có các cháu nhỏ, những bữa cơm cuối tuần đông đúc và vui vẻ với đại gia đình. Giọng của chị tha thiết, đầy ắp những thương yêu, lo lắng, như chị đang lo cho những đứa con còn bé bỏng, cần che chở. Ôi, lòng Mẹ bao la!

Chị nói về VLAC với những khó khăn buổi ban đầu. VLAC được thành lập từ năm 2000, gồm có 3 mục đích chính: phát hành hàng tháng tờ Kỷ Nguyên Mới là một diễn đàn thông tin và văn hóa; điều hành tủ sách Tiếng Quê Hương và xuất bản những tác phẩm văn chương giá trị của các văn thi sĩ trên thế giới; thành lập Nhà Việt Nam trung tâm sinh hoạt của cộng đồng người Việt tại vùng Hoa Thịnh Đốn. Điều khổ tâm nhất là phải có tài chánh để hoạt động lâu dài, nhiều khi không đủ tiền các thành viên phải xuất tiền túi ra. Chị là một trong những thành viên lo việc gây quỹ cho Nhà Việt Nam. Bao nhiêu công lao và tâm huyết dồn cả vào đây, như những người mẹ tảo tần nuôi con khôn lớn, èo uột nhiều năm mới tạm được như ngày hôm nay. Những năm trước, tuy chưa biết chị và VLAC, nhưng tôi đã chọn VLAC, #37953 trong cuộc vận động quyên tiền của Combined Federal Campaign (CFC) chỉ vì thấy Overhead = 0.0% nên biết tiền ủng hộ sẽ được sử dụng hoàn toàn vào sinh hoạt của hội. Tôi mong rằng những người Việt làm việc cho chính phủ Liên Bang sẽ cùng tôi ủng hộ VLAC để cộng đồng sớm có Nhà Việt Nam ngay tại thủ đô Hoa Thịnh Đốn.

Tôi thấy chị hăng say làm việc để phục vụ cộng đồng chứ không phải để lấy lợi lộc, tiếng tăm hay ơn phước. Chị nói ít, làm nhiều, không huênh hoang, không nói xấu người khác. Tôi không ngờ trong con người bé nhỏ kia lại có một trái tim quá khổ, một tâm hồn đẹp, một tầm nhìn rất thực tế, và trên hết là một nghị lực để hoàn thành mục đích. Thiết thực và tận tâm như một người mẹ, quyết tâm kiên trì như một chiến sĩ, cứ nhắm mục đích mà làm lũ tiến, mặc thị phi, chướng ngại. Tôi ngưỡng mộ chị quá, cái gương phục vụ và cung cách làm việc rành rành ngay trước mặt.

Ngoài việc tổ chức những buổi gây quỹ cho VLAC, chị còn là Phụ tá Chủ bút Nguyệt San Kỷ Nguyên Mới và phụ trách trang Phụ Nữ Kỷ Nguyên Mới. Nếu VLAC là chỗ phục vụ cho lý tưởng của chị thì hội ái hữu cựu nữ sinh trường Trung học Trung Vương là nơi yêu dấu đã tạo cơ hội cho chị viết trở lại. Chị đã từng đóng góp bài viết cho Đặc San Trung Vương ở khắp nơi và là chủ biên của Đặc San Trung Vương vùng Hoa Thịnh Đốn từ bao nhiêu năm nay. Ngoài ra chị còn là một khuôn mặt quen thuộc trong giới văn chương. Chị cộng tác thường xuyên với Tam Cá Nguyệt San Cỏ Thơm, tổ chức Ra Mắt Sách (RMS), tham dự các sinh hoạt văn hóa và thiện nguyện ở thủ đô Hoa Thịnh Đốn, ... Chị kể những chuyện bên lề, sau hậu trường, những lo lắng, phiền toái phải đương đầu để làm cho kịp kỳ hạn, ... Tôi nghe chị kể mà thấy ù tai, chóng mặt, thảo nào chị cứ than khổ dài dài!

Chị viết văn, làm thơ, đăng trên nhiều tờ báo. Viết xong, gửi đi, rồi quên luôn vì chị không hề nghĩ đến chuyện in sách. May mắn thay, người bạn thân cũng là người hoạt động VLAC sát cánh với chị là nhà văn Lê Thị Nhị đã bỏ công tìm kiếm và gom góp những tờ báo có bài của chị, từ đó chị mới có thể xuất bản thành tập truyện “Những Cánh Hoa Đại Màu Vàng” vào năm 2010.

Tôi nhắc chị viết bài cho Tuyển Tập I Văn Chương Phụ Nữ, chị không biết gửi bài nào vì có rất nhiều nhưng chẳng nhớ bao nhiêu, lại không có bản chính giữ trong computer. Tôi đành chọn mấy bài trong “Những Cánh Hoa Đại Màu Vàng” rồi đánh máy lại cho chị, gửi đi. Thế mới biết cung nô bộc trong lá số Tử vi của chị tốt thật!

Càng trao đổi tôi càng thấy gần gũi với chị hơn vì chúng tôi có nhiều điểm tương đồng. Mãi vui câu chuyện, đường xa như gần lại, đến nhà hàng Việt vừa đúng giờ.

Tôi cầm bó hoa hồng dọm đi trước thì chị Hồng Thủy gọi giật lại, xé tờ giấy quấn bó hồng kéo ướm tay. Đầu óc chị bận rộn như thế mà chị vẫn để ý đến những chi tiết thật nhỏ nhặt!

Trước khi vào tiệc, chúng tôi túm tụm chụp hình làm kỷ niệm. Chị Mộng Hoa cảm ơn mọi người đã đến chung vui và tiễn chị Jackie Bông theo chồng nhận việc bên Lào. Với tấm lòng gắn bó, thương mến, chị Mộng Hoa tặng quà kỷ niệm và chúc chị Jackie Bông vạn sự như ý. Chị Jackie Bông cảm động lắm, mời mọi người hè sang năm qua Lào thăm chị. Dung Di lúc nào cũng mau lẹ, đã có giấy bút sẵn sàng, ghi ngay tên những ai muốn đi và nhắc phải bắt đầu để dành tiền từ bây giờ.

Món ăn đã dọn sẵn, vừa ăn vừa “hót” thật ồn ào, vui vẻ. Lâu ngày mới gặp nhau nên chỉ thích hót. Đang ăn tôi thấy chị Hồng Thủy nhìn mình chăm chăm, tưởng dính thức ăn tèm lem trên mặt, tôi lấy khăn chùi, vẫn thấy chị nhìn mình thì chợt ngộ ra là chị muốn nhắc đến giờ đi. Tôi vội vàng nuốt rồi bảo chị: “Em xong rồi”. Lật đật làm một vòng ôm nhau từ già, hôn hít, cũng mát thêm mấy phút.

Ra đến cửa, chị tạt vào quán Hương Bình mua 60 cái bánh rán. Đi được vài bước, chị lại quay trở lại mua thêm 30 cái nữa vì sợ thiếu. Tôi đứng chờ chị bên ngoài, thấy chị tất tả mà thương.

Vừa queo xe vào chỗ đậu, tôi đã thấy cờ Vàng treo trên các cột đèn của parking. Ôi màu cờ thân yêu, lòng rộn ràng như thấy lại quê hương. Đã có một số thân nhân của chị đang lễ mễ mang các túi thức ăn vào phòng họp. Đây là văn phòng làm việc của con trai út chị, khá rộng rãi. Ngày cuối tuần không dùng đến nên chị năn nỉ cháu cho VLAC mượn. Mấy chục cái ghế được xếp ngay ngắn giữa phòng. Sân khấu nhỏ, trang trí giản dị, có đàn piano điện, speakers, và tấm hình bản đồ VN. Dọc theo phía tường bên này là dãy bàn dài ê hề các món ăn Việt. Phía sau là nhà bếp khá lớn và sạch sẽ. Phía tường bên kia có bàn trưng bày những sách báo của VLAC.

Chị Hồng Thủy đã thay bộ Âu phục bằng chiếc áo dài. Tôi không biết là y phục làm nên con người hay con người làm tăng y phục. Trong chiếc áo dài lụa, chị thật yếu điệu, thướt tha và qua chị chiếc áo dài trở nên duyên rũ một cách kín đáo. Người phụ nữ VN và chiếc áo dài muôn đời đi đôi, là một.

Chị ngỏ lời chào mừng quan khách và nói về lý do tại sao cộng đồng cần có Nhà Việt Nam như một trung tâm sinh hoạt. Chị nói từ tốn, rõ ràng, không dài dòng, quanh co. Đến phiên chị Lê Thị Nhị, nói về những sinh hoạt đã qua và nhắc đến một hội viên VLAC vừa từ trần, để lại rất nhiều thương mến, đó là chị Phạm Thị Ánh Bích cũng là thi sĩ Quỳnh Anh. Chị đã ước mong được thấy thi phẩm “Một Thoáng Chiêm Bao” của mình xuất bản trước khi từ giã cõi trần nhưng không được toại nguyện. Hai tháng sau khi chị mất, thi phẩm mới hoàn thành và hôm nay được ban tổ chức biểu tặng quý độc giả yêu thơ như một nén hương lòng thấp lên để tưởng nhớ chị.

Phần trình diễn văn nghệ do hai người con trai của chị Hồng Thủy và các bạn hữu phụ trách. Thi sĩ Hoàng Bạch Mai đã chọn ngâm một bài thơ trong thi phẩm “Một Thoáng Chiêm Bao”. Gia đình, bạn bè chung sức đóng góp tài riêng cho một mục đích chung. Mọi việc được sắp đặt trôi chảy, ngăn nắp, rất đáng khen. Tôi thật ái ngại cho chị Nhị, bé nhỏ, gầy guộc, đúng là mình hạc xương mai, sao kham nổi công việc lâu dài của VLAC. Chị Hồng Thủy vì thương bạn mà đã tình nguyện góp một bàn tay.

Chị Hồng Thủy chỉ là một trong bao nhiêu phụ nữ khác đang gồng mình đảm trách những công việc của cộng đồng, những chương trình thiện nguyện cao cả, những hoạt động tranh đấu cho nhân quyền, chống tệ nạn buôn người làm nô lệ tình dục, ... Việc tề gia với biết bao nhiêu bổn phận chưa làm xong và chẳng bao giờ xong,

các chị đã đưa đôi vai mảnh mai của mình gánh vác thêm những chuyện quốc gia, xã hội, chẳng phải vì muốn thực hiện những lý tưởng cao vời hay làm những việc đội đá vá trời mà chỉ muốn thực hiện những chuyện thiết thực, cần kíp, chịu lót đường, đắp đê, ve bờ cho vững chắc để từ đó có người tiếp tay làm tới, đạt được một xã hội công bằng, bác ái, và một đất nước tự do, độc lập, nhân quyền.

Nhìn quý chị, tôi liên tưởng đến con cò lặn lội và đôi quang gánh. Trong khi chiếc áo dài là biểu tượng cho nét đẹp thướt tha của phụ nữ VN thì đôi quang gánh kéo kẹt trên bờ vai mảnh khảnh là biểu tượng của sự hy sinh tuyệt đối:

Một đôi quang gánh oằn vai,

Bên nhà, bên nước đêm ngày nặng mang.

Tề gia, trách nhiệm lo toan,

Phần dân phải trả, đa đoan hai đàng.
Cái cò lặn lội trên ngàn,
Xá gì cực nhọc, chẳng màng khó khăn.
Bao năm bương chải, nhọc nhằn,
Thân gầy gánh nặng vai hằn gió sương. (Nguyễn P. Thúy)

Thi sĩ Hồ Dzếnh quá cảm xúc vì sự hy sinh của phụ nữ VN, đã thốt lên:

"Cô gái Việt Nam ơi!

Nếu chữ hy sinh có ở đời

Tôi muốn nạm vàng muôn khổ cực

Cho lòng cô gái Việt Nam tươi" (Trích trong bài "Cảm xúc ")

Lòng cô gái VN tươi chẳng phải vì được nạm vàng muôn khổ cực hay đóng khung chữ “hy sinh” mà vì đã đủ sức chịu đựng và nhẫn nại mang quang gánh suốt cuộc đời. Ông Trời đã không lầm khi đặt chiếc quang gánh vào đôi vai gầy guộc nhỏ của cô gái VN!

Nguyễn P. Thúy

November 28, 2012